

Handledning för arbete och samverkan i älgskötselområden

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
2	Allmänt	2
3	Älgskötselområde (ÄSO) – arbetsätt.....	2
3.1	Aktiva åtgärder inom ÄSO	3
3.1.1	Gemensamt ansvar inom ÄSOt och älgförvaltningsområdet.....	3
3.1.2	Om målen ändå inte uppnås	4
3.1.3	Alternativa jaktformer	4
3.1.4	Redovisning av åtgärder vid samrådet	4
3.2	Kommunikation och information	4
4	Faktabaserade beslut	5
4.1	Utvärdera hur data kan tillämpas.....	5
4.2	Rovdjurens påverkan.....	5
4.2.1	Kompensation för rovdjurspredation.....	6
4.2.2	Beräkningsmodell för rovdjurspredation på älg.....	6
4.3	Älgarnas rörelser	7
4.4	Samarbete över större områden.....	7
4.5	Mål och planer för ÄSO	7
5	Samråd.....	8
5.1	Öppenhet viktigt för att fånga upp de lokala perspektiven	8
5.1.1	Förslag till dagordning vid samråd inom ÄSO.....	8
6	Vill du veta mer?.....	8

- Bilaga 1. Schematisk bild över "Aktiv målstyrning under jaktsäsong"
2. Schematisk bild över "Körschema planer och samråd"

1 Inledning

För att lyckas med den nya älgförvaltningen och de målsättningar som formulerats från riksdagen ända ner till lokal nivå krävs ett väl fungerande samarbete mellan jägare och markägare. Ledordet är samverkan och förutsätter att många människor lyckas samordna sina insatser och åtgärder så att alla krafter drar åt samma håll och inte motverkar varandra. Först då detta sker blir förvaltningen effektiv och steg tas för att närma sig de satta målsättningarna.

Några hörnstenar i detta arbete är:

- en tydlig och ändamålsenlig organisation.
- ett fungerande administrativt arbete och planering.
- en effektiv jakt som lyckas vidta de åtgärder som planeringsprocessen föreslagit.

Använd handledningen på det sätt som passar ert område och efter de förutsättningar som råder där.

2 Allmänt

Arbetet inom ett älgskötselområde är en mycket viktig del i älgförvaltningen. Här sker den praktiska jaktssamverkan som krävs för att uppnå de mål som beslutats i älgförvaltningen. För att nå målen krävs ett aktivt och lyhört arbete av de som styr älgskötselområdet.

Kraven som gäller för ett älgskötselområde finns beskrivet i Naturvårdsverkets föreskrifter för älgförvaltning. Ett grundläggande krav är att det planerade årliga avskjutningsmålet ska uppfyllas med en felmarginal på maximalt +/-10 %. Felmarginalen ska beaktas både vad gäller det totala antalet älgar, fördelningen mellan vuxna djur och årskalvar samt könsfördelningen mellan de vuxna älgarna.

Hur ett älgskötselområde ska arbeta i praktiken är däremot till stor del upp till berörda markägare och jägare att bestämma.

Arbetet i ett älgskötselområde kan kort sammanfattas:

- Arbetet inom ÄSO ska drivas så att kraven i Naturvårdsverkets föreskrifter följs.
- Aktivt verka för att beslutade mål för älgförvaltningsområde och älgskötselområde uppnås.
- Enkla och tydliga samverkansformer som säkerställer markägarnas inflytande.
- Älgskötselområdet ska ta faktabaserade beslut i linje med de råd och den vägledning som ges i älgförvaltningsplanen.
- Verka för god samverkan och bra samförstånd mellan markägare och jägare.

3 Älgskötselområde (ÄSO) – arbetssätt

Naturvårdsverkets föreskrifter reglerar vilka krav ett ÄSO ska uppfylla. ÄSOt är ansvarigt för att mål uppnås och att till exempel rapportering och samråd sker enligt föreskrifterna. Det är inte reglerat i detalj hur arbetet eller samverkan inom ett ÄSO ska gå till. Riktlinjer eller stadgar är upp till respektive ÄSO att besluta om så länge kraven i föreskrifterna följs.

Markägarsidan äger genom bolagsskogsbruket www.jaktrapport.se som är ett rapporteringssystem anpassat till ett ÄSOs behov. Systemet som exporterar rapporterade skjutna älgar och älgobs vidare till älgdata.se är mycket transparent och användarvänligt. Alla ÄSO:n kan ges möjlighet att använda jaktrapport.

Enkla och tydliga samverkansformer är eftersträvaransvärt, liksom riktlinjer eller stadgar som säkerställer markägarnas inflytande. Älgförvaltningen ska vägas samman med skogsproduktion, jordbruk, älgrelaterade trafikolyckor, renskötsel, biologisk mångfald, sociala värden, rekreation och andra ekosystemtjänster som förekommer inom området.

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 2 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

Det är viktigt att understryka att det är ÄSOts sammanvägda mål som är viktigt att uppnå, inte att enskilda jaktlag når exakt samma resultat eller erhåller samma tilldelning.

God samverkan och bra samförstånd mellan jägare och markägare är en förutsättning för att arbetet ska fungera i ett ÄSO. Det utesluter dock inte att obekväma beslut kan behöva fattas, om de är nödvändiga för att uppnå områdets mål.

3.1 Aktiva åtgärder inom ÄSO

Aktiva åtgärder, som anses lämpliga och möjliga med hänsyn till rådande förhållanden, ska enkelt kunna genomföras inom ett ÄSO. ÄSOt bör sträva efter att vara flexibel i hanteringen av jaktlagen och förvaltningsåtgärderna så jaktlagen upplever ÄSOt som något positivt.

Exempel på aktiva åtgärder för att åstadkomma en flexibel älgjakt och hög måluppfyllnad:

- **Differentierade avskjutningsmål.** Det råder olika förhållanden inom ett ÄSO. Vissa områden hyser troligen mer älg än andra. Då bör dessa jaktlag också ha möjlighet att skjuta fler älgar. Det är viktigt att få förståelse för att absolut rättvisa inte är möjlig att nå eftersom olika marker har olika förutsättningar och älgarna sällan fördelar sig likartat i landskapet eller mellan år.
- **Justera avskjutningsmål under jaktsäsong.** Den bedömning som gjorts inför en jaktsäsong kan ibland visa sig vara annorlunda mot verkligheten. Delar av ett ÄSO kan ha fler eller färre älgar än förväntat på grund av till exempel sommarens väderförhållanden. Då måste möjligheten finnas att kunna fördela om avskjutningsmålet från jaktlag med lite älg till jaktlag med mycket älg.
- **Avlysningsjakt.** Alla jaktlag jagar tillsammans mot målet för hela ÄSOt. När avskjutningsmålet är uppnått avslutas jakten. Det sker då ingen fördelning av älgar till enskilda jaktlag utan älgarna kommer att fällas där de finns. Det går också att ha avskjutningsmål per jaktlag under del av säsongen, till exempel i norra Sverige under september, för att sedan, från och med oktober, ha avlysningsjakt. Ett ytterligare alternativ kan vara att ha avlysningsjakt för delar av ÄSOt om det passar bättre mot rådande förhållanden, om det exempelvis finns särskilt skadedrabbade områden där höga koncentrationer av älg ansamlas.
- **Justera avskjutningsmål +/-10 %.** Ett ÄSO har ingen egen älgstam. ÄSOt verkar i en jaktlig samverkan i syfte att uppnå det gemensamma målet för hela älgförvaltningsområdet. Utvecklas till exempel älgobsen på ett sätt som inte är förväntat enligt planen för ett älgförvaltningsområde eller ÄSO måste aktuellt ÄSO vara beredd att justera satta avskjutningsmål. Ett ÄSO har full rådighet att årligen anpassa sin avskjutning inom ramen för +/-10 % utan att samverka med ÄFG. Det är dock lämpligt att sådana justeringar kommuniceras och sker i samverkan med älgförvaltningsgruppen.
- **Samarbete mellan jaktlag i syfte att öppna upp för en smidigare eller effektivare jakt.** Det kan till exempel handla om att två eller flera jaktlag går samman under senare delen av älgjakten för att få ihop ett tillräckligt stort antal jägare för att bedriva en effektiv jakt. Ett annat exempel på samarbete kan vara att efter överenskommelse låta grannlag gå in och skjuta på ett ståndskall om det står på den egna marken och området inte jagas för dagen.

3.1.1 Gemensamt ansvar inom ÄSOt och älgförvaltningsområdet

Det är viktigt att under pågående jaktsäsong vara aktiv och följa upp att utfallet styr mot målsättningen i älgskötselplanen. Om så inte är fallet är det nödvändigt att vidta åtgärder. Det är ett gemensamt ansvar inom ÄSOt att verka för att uppnå den planerade målsättningen. Varje ÄSO utgör en viktig pusselbit i älgförvaltningsområdet och för att uppnå den övergripande älgförvaltningsplanen krävs att varje ÄSO gör sin del av arbetet.

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 3 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

3.1.2 Om målen ändå inte uppnås

Om vi utgår ifrån att bedömningen av älgstammens storlek är korrekt och den praktiska jakten är tillräckligt flexibel, men målen ändå inte nås, då kan det vara så att den jaktliga ansträngningen eller den totala omfattningen av jaktinsatsen inte är tillräcklig. Det kan bero på en rad olika faktorer, så som begränsad ledig tid att lägga på älgjakt, minskad motivation att fortsätta jaga älg senare på säsongen eller när de vuxna älgarna är fällda.

Uppstår detta kan det vara nödvändigt att tänka i nya banor för de jaktlag som ingår i ÄSOt. Alla bör sträva efter att med sina förutsättningar underlätta för nya jägare att komma in i jakten. Särskilt viktigt är att välkomna ungdomar in i jakten men även etablerade jägare som vill jaga mer. Detta är en viktig fråga, inte minst i glesbygden, där befolkningsutvecklingen ofta är negativ.

3.1.3 Alternativa jaktformer

Jakttiden för älg är väl tilltagen. Det är dock vanligt att många jaktlag slutar jaga eller drar ner på jaktinsatserna efter att de vuxna älgarna är fällda eller då snödjupet börjar bli för stort.

Det kan vara nyttigt att åtminstone diskutera vilka möjligheter det då finns att bedriva alternativa jaktformer. Ibland kan det också vara nödvändigt att öka jaktinsatsen redan tidigare på säsongen och då kan jaktformer som till exempel smygjakt eller vaktjakt vara lämpliga, de är inte så tidskrävande som traditionell älgjakt.

Vilken jaktform som ska bedrivas är upp till respektive jaktlag att bestämma, men att inom ett ÄSO lyfta frågan och starta en diskussion tillsammans med jaktlagen där de kan uppmanas att tänka i nya banor kan vara nyttigt, inte minst då vädret i framtiden kanske inte kommer att vara som vi är vana.

3.1.4 Redovisning av åtgärder vid samrådet

ÄSOt bör återkommande låta jaktlagen redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa en väl fungerande älgjakt och att det egna jaktlaget når sina delmål. Detta kan förslagsvis vara en stående punkt vid de årliga samråden. Då kan även motiverande insatser och andra incitament lyftas upp till diskussion.

Nyckeln till framgång är samverkan och öppenhet för nya idéer och förhållningssätt. Dessa exempel har alla olika för- och nackdelar. Vad som väljs att användas bör anpassas efter de rådande förutsättningarna i respektive ÄSO. Med kreativitet och en öppen dialog inom ÄSOt kan rätt förutsättningar skapas för en effektiv älgförvaltning som når uppsatta mål även under svåra förhållanden. Det är nödvändigt att diskussionerna förs och att inte vara låst i gamla sätt att tänka och verka.

3.2 Kommunikation och information

För att ett ÄSO ska fungera bra och upplevas som något positivt förutsätter det, förutom aktiva åtgärder under pågående jakt, också en aktiv kommunikation under året. Öppenhet är en framgångsfaktor som gör att ÄSOt kan undvika onödiga konflikter och irritation.

Till exempel bör eventuella åtgärder som kan komma att vidtas under pågående jakt vara redovisade och förankrade redan innan jakten påbörjas. Jaktlagen bör känna till bakgrunden och anledningen till varför en åtgärd kan komma att vidtas. När sedan beslut fattas ska jaktlagen återigen informeras om situationen, varför åtgärden genomförs och vad den syftar till att uppnå.

Om kommunikationen hanteras på rätt sätt kan många missförstånd undvikas. Det gör också att missnöje inte börjar gro eller växer sig större. Arbetet för ÄSOts styrgrupp/styrelse blir också enklare om kommunikationen fungerar bra. Har jägare och markägare varit med i processerna och fått information i tillräcklig omfattning uppstår inte situationer där beslut måste försvaras i efterhand.

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 4 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

4 Faktabaserade beslut

Ett älgförvaltningsområde ska vara avgränsat så att det till största delen har en egen älgstam. Inom ett älgförvaltningsområde inhämtas, sammanställs och analyseras inventeringar om älg och skogstillstånd. Älgförvaltningen och de beslut som fattas ska vila på vetenskaplig grund.

Älgstammen ska anpassas till tillgången på föda och avverkade arealer måste kunna återbeskogas med lämpligt trädslag. Det är ett gemensamt ansvar för markägare och jägare att skapa balans mellan älgens bete och fodertillgången. Förvaltningen ska därför grundas på fakta.

De rekommenderade basinventeringsmetoderna som ska användas som underlag i förvaltningen är:

- Avskjutningsstatistik
- Älgobs
- Spillningsinventering
- Kalvvikter
- ÄBIN
- Foderprognoser
- Referensområden

Älgförvaltningsområdet är den nivån där älgstammen förvaltas. I ett ÄSO sker praktisk jaktsamverkan för att uppnå områdets del av älgförvaltningsplanen. Eftersom ett ÄSO bara hanterar en del av en älgstam måste samordning ske med de andra älgsskötselområdena för att gemensamt kunna jobba mot målen för älgförvaltningsområdet. Det arbetet ansvarar älgförvaltningsgruppen till stor del för. Det hindrar däremot inte att ett samarbete upprättas mellan två eller flera ÄSO:n under pågående jakt.

Beslut ska alltid fattas baserat på bästa tillgängliga faktaunderlag. Parterna inom älgförvaltningen har enats kring ett antal rekommenderade inventeringsmetoder som vart och ett gäller på älgförvaltningsområdesnivå och, i den mån det är tillämpligt, även på ÄSO-nivå.

På grund av mellanårsvariationer är det oftast bra att använda ett flerårsmedel men i de fall det endast finns värden för ett år så utgör detta bästa tillgängliga faktaunderlag.

Vid upprättandet av älgskötselplan ska aktuell planmall i Älgdata.se alltid användas.

4.1 Utvärdera hur data kan tillämpas

Inom ett älgförvaltningsområde kan det finnas faktaunderlag som ger olika bilder av hur älgstammen och skadorna utvecklas. Det är då viktigt att utvärdera underlagens tillförlitlighet och inte per automatik jämföra deras betydelse.

Eftersom ett ÄSO bara innefattar en del av ett älgförvaltningsområde går det inte att rakt av använda inventeringsdata på samma sätt som i älgförvaltningsområdet. En beräkning av älgstammens storlek stämmer relativt bra för ett älgförvaltningsområde. Görs samma analys på ÄSO-nivå kan resultatet (felaktigt) visa att älgstammen kommer "krascha" eller "skena" om planerad avskjutning genomförs.

4.2 Rovdjurens påverkan

Älgpopulationer som påverkas av rovdjur har alltid betydligt färre kalvar per hondjur vid jaktstart jämfört med om samma population inte skulle beskattas av rovdjur. I älgobsen kommer detta att visa sig genom att antalet kalvar per vuxet hondjur är relativt lågt, vilket då inte behöver betyda att älgstammens reproduktion är låg.

Vid rovdjurspåverkan är det därför viktigt att fortsätta fälla ungefär samma antal vuxna älgar, men reducera antalet kalvar i jaktuttaget, motsvarande det antal som rovdjuren beräknas ta.

Ett lågt kalvskytte är aldrig ett argument för att fälla färre vuxna älgar.

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 5 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

Vuxna björnars uttag kan vara 7-8 älgar per år och vuxen björn. Vuxna björnar utgör ca 50% av populationen. Uttagets storlek från björn varierar med bytestätheten och sker främst på vår och sommar. Av björnars predation är mer än 90% kalvar. Björnpredationens effekt syns därmed i Älgobs samma år.

I ett medelstort vargrevir på ca 100 000 hektar **med låg täthet av alternativa bytesdjur till älg** tar vargarna i medeltal 66 älgar under perioden juni-september och 54 älgar under perioden oktober-maj, dvs. ca 1,2 älgar per 1000 hektar under ett år. Av dessa är över 70 % kalvar.

Kunskapen om predation på älg från ensamma vargar är fortfarande liten men man kan anta att vuxna revirhävande hanar kan ta upp till 50% av vad ett par dödar, revirhävande tikar betydligt färre.

Predationen på älg av strövargar ska ses som försumbar.

Tillgången på alternativa bytesdjur som tex rådjur har större betydelse för vargens predation på älg än man tidigare trott. Även rådjurstätheter som av jägare bedöms som låga kan vara fullt tillräckliga för varg och därmed minska predationen på älg.

4.2.1 Kompensation för rovdjurspredation

Älgens könskvot hos de produktiva djuren är mycket viktig. Predationen uppvägs till stor del om andelen reproduktiva hondjur i stammen är större än man antagit. Det är viktigt att vara uppmärksam på detta då stor hondjursandel påverkar tillväxten på hela stammen. Älgobsens kalv/ko visar inte detta om man inte vid tolkningen tar hänsyn till könskvoten.

Vid rovdjurspåverkan, både från varg och björn, dödas merparten av kalvarna under sommaren. Det innebär att älgkon som förlorat kalv står bättre rustad inför nästa betäckning och sannolikheten att hon får en kalv eller två kalvar ökar. En älgstam med god tillväxt medför att fler älgar kan fällas men det är viktigt att jakten bedrivs så att avskjutningsmålen uppnås.

Rovdjursförekomst får inte innebära att klövviltstammarna tillåts öka om det leder till oacceptabla skogsskador.

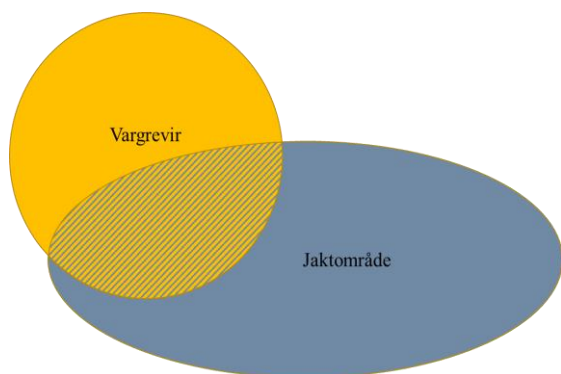
4.2.2 Beräkningsmodell för rovdjurspredation på älg

- För att beräkna vargrevirens påverkan på älgpopulationen är det viktigt att känna till ett flertal faktorer. Faktorerna det brukar talas om är listade nedan och där framgår även hur mycket varje faktor spelar in. Faktorerna är graderade från noll (0) till fyra (4) där noll (0) motsvarar ingen påverkan och fyra (4) stor påverkan.
- Täthet av alternativa bytesdjur (4): Om det finns andra, mer lättfångade, bytesdjur som exempelvis rådjur och rådjurstätheten är hög kommer vargarna slå fler sådana byten än älgar. **Alternativa bytesdjur är därför mycket viktiga att ha i åtanke.** Avskjutningsstatistik för rådjur ger en fingervisning om antalet rådjur.
- Täthet av varg och vargrevirets storlek (3): Hur många revir som finns och hur stora reviren är påverkar predationen på älg. Då ett medelstort vargrevir fäller samma antal älgar som både ett större eller ett mindre vargrevir kommer flera små revir i ett område påverka älgstammen mer än om det varit ett stort revir som täckt hela området. **Små revir kan indikera stor andel alternativa bytesdjur.**
- Täthet av älg (3): Om det finns mycket älg utnyttjar inte vargarna varje byte maximalt. De behöver i sådana lägen inte spara på energin utan slår ett nytt om det finns ett tillgängligt i närheten..
- Vargarnas flockstorlek (0): Har ingen påverkan på predationstrycket, ett par vargar fäller lika många älgar som en flock med sju vargar. Det enda som är föränderligt är nyttjandet av bytet. Ju fler vargar i flocken, desto högre nyttjandegrad av varje byte.
- Hög täthet av björn i området kan minska vargens predation på älg på grund av lägre andel kalv/ko och att det går åt mer tid för vargarna för att försvara/komma åt slagna byten.

Utöver dessa faktorer är det viktigt att veta hur stor del av vargreviret som ligger inom det aktuella området (t.ex. älgförvaltningsområde, ÄSO, licensområde) samt hur stor del av området som berörs av vargrevir. Exempelvis kan 30 % av ett vargrevirs utbredning ligga inom ett jaktområde och det

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 6 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

täcker 25 % av jaktområdets yta. Det streckade området i figuren nedan är alltså den del av vargreviret som sammanfaller med jaktområdet.

Det är viktigt att vargrevirens bedömda utbredning kontrolleras mellan älgförvaltningsområden och jaktområden så att samma revirs predation inte "räknas" flera gånger.

4.3 Älgarnas rörelser

In- och utvandring är väldigt svårbedömd och inte något som går att planera för under arbetet med älgskötselplanen.

Den lokala kunskapen är istället väldigt viktig för att fånga upp denna parameter. Styrgruppen eller styrelsen för ett ÄSO bör därför försöka att kontinuerligt under jakten ha kontakt med berörda jaktlag och markägare för att fånga upp den lokala kunskapen.

Betesskador kan vara högre eller lägre inom ett ÄSO jämfört med genomsnittet för älgförvaltningsområdet. Älgarna kan vistas i ett ÄSO under sommar och höst men under vintern befinna sig i ett annat. Följden kan då bli att ena ÄSOt har mycket älg under hösten, det upplevs som lätt att jaga, planerad avskjutning nås och det råder lite betesskador medan det andra området har lite älg under hösten, har svårt att nå planerad avskjutning men har mycket betesskador.

4.4 Samarbete över större områden

ÄSONa måste ständigt ta hänsyn till läget i stort inom älgförvaltningsområdet. Det är alltså viktigare att se till hur stor del av älgförvaltningsplanen som kan uppfyllas än att få en perfekt analys för ett enskilt ÄSO. Om vandringsproblematiken är särskilt tydlig mellan två ÄSO kan det vara nödvändigt för de två ÄSONa att kommunicera under pågående jakt för att hantera det faktum att älgarna förflyttar sig. Vissa år kanske det ena ÄSOt kan ta ett större ansvar och fälla fler älgar än vad de planerat för, helt enkelt för att det andra ÄSOt älgar inte befinner sig inom deras område. Tveka inte att kontakta älgförvaltningsgruppen och fråga om råd. Det är älgförvaltningsgruppens uppgift att samordna jakten inom älgförvaltningsområdet. I de allra flesta fall kan de ge en nulägesbeskrivning och lämna råd om hur ÄSO bör agera under senare delen av jakten.

4.5 Mål och planer för ÄSO

Fokus för ett ÄSO är att uppfylla den egna delen av älgförvaltningsplanen. Det sker genom jaktlig samverkan och aktiv ledning av ÄSOt. Att sätta mål och göra planer blir till stor del en fråga om att förhålla sig till den övergripande älgförvaltningsplanen. Kan fler eller färre älgar fällas än genomsnittet? Hur är trenden för älgobs och älgstammens numerär jämfört med älgförvaltningsområdet och kan dataunderlaget tillämpas på skötselområdesnivå i vårt fall?

Det är viktigt att varje år se över och vid behov revidera älgförvaltningsplaner och älgskötselplaner om nya fakta tillkommer om skogstillståndet eller älgstammens utveckling.

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 7 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

Alla måste ha förståelse för att målsättningarna är gemensamma inom ett ÄSO. Måluppfyllnad är högre prioriterat än upplevd rättvisa mellan jaktlag i fråga om till exempel tilldelning. I detta ligger att ÄSO ska medverka till att skapa möjligheter för de som vill jaga mycket och länge.

5 Samråd

En älgförvaltningsplan ska bygga på ingångsvärden från tre olika nivåer:

1. Övergripande riktlinjer som fastställs av VFD/ LST.
2. Fakta i form av inventeringsresultat och avskjutningsstatistik.
3. Lokal kunskap.

Den lokala kunskapen inhämtas från respektive ÄSO vid det årliga samråd där respektive ÄSO ska ha möjlighet att delge sina intryck om älgstammens och skogens utveckling. Ett ÄSO ska varje år inhämta lokal kunskap från jägare och markägare genom ett samråd. Enligt NFS 2011:7 ska samråd genomföras med berörda fastighetsägare, jakträttshavare och viltvårdsområdesföreningar.

5.1 Öppenhet viktigt för att fånga upp de lokala perspektiven

Samrådet ska samla in berörda parter uppfattning om älgstammens utveckling såväl kvantitativt som kvalitativt relaterat till fodertillgång. Samrådet bör präglas av öppenhet där deltagarna kan känna sig bekväma att framföra sina egna intryck oavsett om man är fastighetsägare, jägare eller en kombination av båda.

En annan viktig del av samrådet är att beskriva helhetsbilden inom älgförvaltningsområdet med syfte att ge en förståelse för olika inriktningar och beslut.

5.1.1 Förslag till dagordning vid samråd inom ÄSO

1. Redovisning av avskjutning och älgobs inom ÄSO och älgförvaltningsområde.
2. Redovisning av berörda fastighetsägares, jakträttshavares och viltvårdsområdets intryck om älgstammens utveckling kvantitativt och kvalitativt relaterat till fodertillgång.
3. Redovisning av utförda inventeringar
4. Redovisning av rovdjursläget
5. Aktuell älgskötselplan
6. Höstens älgjakt, jakttider, avskjutningsmål, avskjutningsregler
7. Övriga frågor
8. Nästa möte

6 Vill du veta mer?

Länk till SLU om älgförvaltning:

www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/algforvaltning

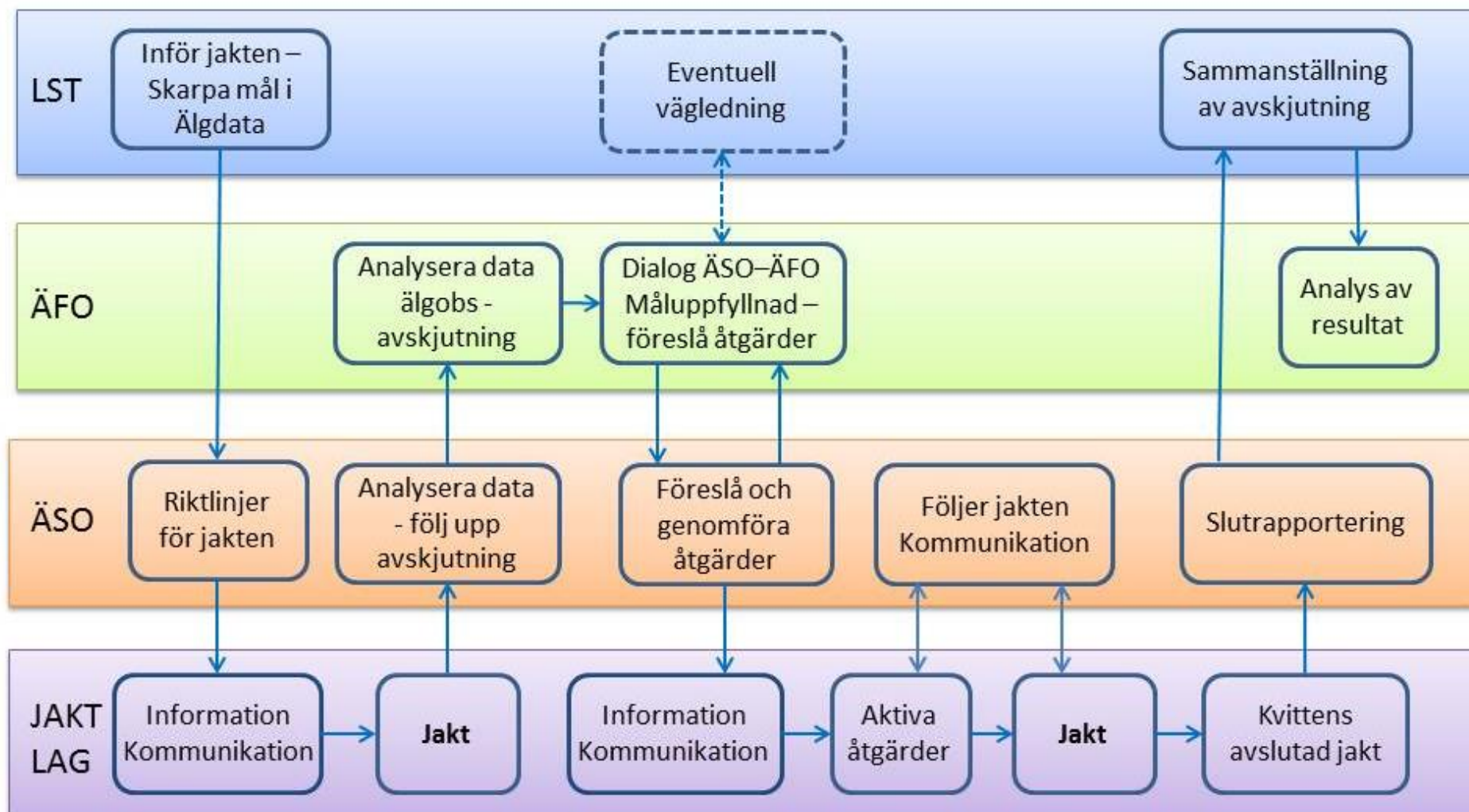
Länk till Skogsstyrelsen om ÄBIN:

www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Tillstandet-i-skogen/Algbetningskador

Referenser: ÄSO-handledningen, utarbetad av Skogsbrukets nationella viltgrupp, är ett dokument som riktar sig till markägarnas representanter i styrgrupper och styrelser för ÄSO:n i Sverige. Handledningen grundar sig i huvudsak på fyra dokument "Manual för markägarnas ledamöter i älgförvaltningsgrupper (ÄFG)" utarbetad av Skogsbrukets nationella viltgrupp, "Handledning för skogsbrukets representanter i älgskötselområden", utarbetad av Markägargruppen i Västerbotten, "Handledning älgskötselområden" utarbetad av Länsstyrelsen, Jägarna och Markägargruppen i Västerbotten samt "Övergripande riktlinjer för älgförvaltning inom Gävleborgs läns inrättade älgförvaltningsområden" utarbetad av länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Utarbetad av: Skogsbrukets nationella viltgrupp	Utgåva: 1.0	Giltig fr.o.m.: 2017-04-21	Sida: 8 (10)
--	----------------	-------------------------------	-----------------

Aktiv målstyrning under jaktsäsong

Körschema planer och samråd

